

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.234/2022/15.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, előadó bíró
Dr. Hornyák Szabolcs János, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2022. november 29.

Az ügy tárgya: lopás büntette és más bűncselekmények

Terhelt: terhelt

Első fok: Balassagyarmati Járásbíróság, 12.B.227/2019/14., ítélet, tárgyalás,
2020. február 11.

Másodfok: Balassagyarmati Törvényszék, 9.Bf.57/2020/11., végzés,
nyilvános ülés,
2020. november 9.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a lopás büntette és más bűncselekmények miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Balassagyarmati Járásbíróság 12.B.227/2019/14. számú ítéletét és a Balassagyarmati Törvényszék 9.Bf.57/2020/11. számú végzését hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítványozó, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Balassagyarmati Járásbíróság a 2020. február 11. napján meghozott 12.B.227/2019/14. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki lopás büntetében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont] és lopás vétségének kísérletében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont]. Ezért őt – halmazati büntetésül mint különös és többszörös visszaesőt – 2 év 6 hónap fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett a vagyonek Kobzás elrendeléséről, a lefoglalt bűnjelekről, a polgári jogi igényről és a bűnügyi költségről.

[2] A védelmi fellebbezés alapján eljáró Balassagyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2020. november 9. napján meghozott 9.Bf.57/2020/11. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

II.

[3] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt – tartalma szerint a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja, a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja és a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján – az ítélet távollétében történt meghozatala, a kiszabott büntetés törvénysértő volta miatt, a büntetés enyhítése érdekében. Indokai szerint az eljárás során nem hallgatták ki tanúként azokat, akik rá nézve kedvező vallomást tehettek volna. A vele szemben kiszabott büntetést eltúlzottnak tartotta, kifogásolta, hogy bár a másodfokú bíróságon megjelent, a koronavírus helyzetre hivatkozással az épületbe nem engedték be, így a nyilvános ülésen nem tudott felszólalni. Indítványához a lényegesen enyhébb büntetés érdekében benyújtott perújítási indítványát csatolta.

[4] A Legfőbb Ügyészség BF.251/2022/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt nem tartotta alaposnak. A terheltet ugyan hőemelkedése és köhögése miatt nem engedték be a bíróság épületébe, azonban a Be. 599. § (5) bekezdése értelmében a fellebbezés a szabályszerűen megidézett vádlott távollétében akkor is elbíráلható, ha a nyilvános ülés eredményeként megállapítható, hogy a meghallgatása nem szükséges. Nem követett el törvénysértést a másodfokú bíróság, amikor a terhelt távollétében járt el, ezért a megtámadott határozat hatályában fenntartását indítványozta.

[5] A terhelt az ügyészi indítványra tett észrevételében az indítványában foglaltakat fenntartva azt részben megismételte, részben kiegészítette. Kifejtette, hogy a terhelő tanúk vallomásai ellentmondásosak, a rendőrségi és bírósági vallomásaik eltérőek, és a bíróságon kihallgatott tanúk vallomásából nem minden került jegyzőkönyvezésre. A már megjelölteken túl további – az általa állítottakat alátámasztó – tanúk kihallgatását indítványozta, és az ügyészi indítvány elvetését kérte. A terhelt az alapügyben benyújtott perújítás indítványát is mellékelte.

[6] A Legfőbb Ügyészség BF.251/2022/5. számú átiratában a korábbi nyilatkozatát fenntartotta. Kifejtette, hogy a terhelt az észrevételében a bizonyítást támadta, illetve olyan eljárási szabálysértésekre utalt, amelyek nem tartoznak az abszolút hatályon kívül helyezést eredményező, egyúttal felülvizsgálat alapját képező eljárási szabálysértések közé.

III.

[7] A terhelt felülvizsgálati indítványa nem alapos.

[8] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a Be. 648. §-a valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, miszerint felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen van helye, kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[9] Felülvizsgálatnak eljárási szabálysértés miatt helye van [Be. 648. § b) pont].

[10] Ekként eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg [Be. 649. § (2) bekezdés d) pont].

[11] A Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja alapján feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.

[12] A felülvizsgálati indítványt a Be. 659. § (2) bekezdése szerint a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni.

[13] A terhelt sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság a nyilvános ülést a távollétében tartotta meg.

[14] A Be. 428. § (1) bekezdése alapján a vádlott jelenléte a tárgyaláson akkor kötelező, ha a tárgyaláson való jelenlét jogáról a Be. 430. § (1) bekezdése szerint nem mondott le, vagy ha a bíróság a jelenlét jogáról lemondott vádlottat kötelezi a tárgyaláson való jelenlétre.

[15] A Be. 425. § (3) bekezdése szerint a nyilvános ülésre a Be.-ben megállapított eltérésekkel a tárgyalásra vonatkozó rendelkezések az irányadók.

[16] A Be. 599. § (5) bekezdés rendelkezése szerint ugyanakkor a fellebbezés a szabályszerűen idézett vádlott távollétében akkor is elbírálható, ha a nyilvános ülés eredményeként megállapítható, hogy a meghallgatása nem szükséges.

[17] Az irányadó jogszabályi rendelkezések egybevetésével megállapítható, hogy felülvizsgálati okot a másodfokú nyilvános ülésnek a terhelt kötelező jelenlétét előíró törvényi rendelkezések figyelmen kívül hagyásával való megtartása képez, és csak abban az esetben, ha a terhelt idézése nem volt szabályszerű.

[18] A jelen ügyben nem ez történt.

[19] A másodfokú bíróság az ügy felülbírálatára 2020. június 3. napjára tanácsulést tűzött ki (másodfokú bíróság 3. számú irata). A terhelt nyilvános ülés kitűzését indítványozta (másodfokú bíróság 4. számú irata), ezért a másodfokú bíróság a tanácsulést elhalasztotta (másodfokú bíróság 7. számú irata), és 2020. november 9. napjára nyilvános ülést tűzött ki, amelyre a terheltet idézte.

[20] A másodfokú bíróság az idézésben arról is tájékoztatta a terheltet, hogy:

- a fellebbezés elbírálható a távollétében is, ha a nyilvános ülés eredményeként a bíróság megállapítja, hogy a meghallgatása nem szükséges;
- amennyiben a terhelt a nyilvános ülésen önhibáján kívül eső, elháríthatatlan okból nem tud megjelenni, magát előzetesen, a távolmaradás okának igazolása mellett kimentheti, továbbá
- a nyilvános ülés elmulasztása miatt utólag nincs helye igazolásnak.

[21] Az idézést a terhelt házastársa 2020. október 12. napján átvette.

[22] A terhelt a szabályszerű idézésnek eleget tett, és az idézésben megjelölt időpontot megelőzően a másodfokú bíróság épületénél megjelent, de hőemelkedése és köhögése miatt a veszélyhelyzetre vonatkozó aktuális igazgatási rendelkezések okán az épületbe nem engedték be.

[23] A terhelt erről tájékoztatta a nyilvános ülésen megjelent védőjét, aki e körülményeket, és azt is közölte a bírósággal, hogy a terhelt a nyilvános ülésen részt kíván venni (11. sorszámu jegyzőkönyv 2. oldal).

[24] A másodfokú bíróság ezt követően megállapította, hogy a nyilvános ülés megtartásának nincs akadálya, azt megtartotta, és a fellebbezést elbírálva az ügyben döntést hozott.

[25] A terhelt indítványában az idézés szabályszerűségét nem kifogásolta, azt sérelmezte, hogy nem lehetett jelen, s így nem szólalhatott fel a másodfokú nyilvános ülésen.

[26] A feltétlen eljárási szabálysértés megvalósulása szempontjából annak van jelentősége, hogy a nyilvános ülés terhelt távollétében történt megtartása kötelező törvényi szabályt sértett-e.

[27] A másodfokú bíróság – megnevezésétől függetlenül – valójában nem megjelenési kötelezettséget – és a meg nem jelenés törvényi következményeit [Be. 116. § (5) bekezdés a) pont] – tartalmazó idézést adott ki a terhelt számára. A terhelt meghallgatásának szükségességét illetően pedig a Be. 112. § (2) bekezdés szerinti felhívást tartalmazó idézés kézbesítése sem előlegezi meg a másodfokú bíróság erre vonatkozó álláspontját, arról a másodfokú bíróság a nyilvános ülés eredményeként, mérlegelés alapján dönt.

[28] A másodfokú bíróságnak az eljárási törvényben biztosított jogkörén alapuló – bármely irányú – döntése a nyilvános ülésnek a szabályszerűen megidézett terhelt távollétében való megtartásáról felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható, az eljárási törvény ugyanis kizárólag azt szabja meg, hogy e döntési jogkörét mely feltételek beállta esetén gyakorolhatja.

[29] Következésképpen, a feltételek megléte – a terhelt szabályszerű idézése – mellett a másodfokú bíróság szabadon mérlegeli, hogy a nyilvános ülésen a terhelt meghallgatása szükséges-e, ezért jelenléte mellőzhetetlen-e, avagy sem.

[30] A jelen esetben a terhelt szabályszerű idézése folytán a Balassagyarmati Törvényszék számára megnyílt a törvény által nem korlátozott döntési jogkör a nyilvános ülés megtartását illetően, mérlegelésének eredménye pedig felülvizsgálati eljárásban nem bírálható felül.

[31] Ezen az a körülmény sem változtat, hogy a – nyilvános ülés jegyzőkönyve szerint – terhelt a nyilvános ülés napján a bíróságon megjelent, ám az épületbe a veszélyhelyzetre vonatkozó, aktuálisan irányadó igazgatási rendelkezések értelmében nem engedték be.

[32] A Be. 600. § (4) bekezdése értelmében másodfokú eljárásban kitűzött tárgyalás elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

[33] Eltérő rendelkezést a Be. 599. §-a sem rögzít, ezért a Be. 425. § (3) bekezdés rendelkezéséből adódóan a nyilvános ülés elmulasztása nem orvosolható igazolással.

[34] A Be. a másodfokú bíróság számára nem ír elő kötelezettséget a terhelt távollétében is megtartható eljárási cselekmény elhalasztására a mulasztás vétlenségének valószínűsítése esetére sem.

[35] A terhelt nyilvános ülésre szóló idézése szabályszerű volt, a Be. 599. § (5) bekezdése alapján a másodfokú bíróság a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően bírálta el a távollétében az ügydöntő határozat ellen bejelentett fellebbezést, a Balassagyarmati Törvényszéknek a nyilvános ülés elhalasztásának szükségessége körében elfoglalt álláspontja pedig felülvizsgálat keretében nem támadható eredménnyel.

[36] Jelen esetben tehát a nyilvános ülés megtartásának törvényi előfeltételei fennálltak.

[37] Ekként a másodfokú bíróság nem sértett kötelező eljárási szabályt azon döntésével, hogy a szabályszerűen megidézett terhelt távollétében a nyilvános ülést megtartotta, és azon ügydöntő határozatot hozott, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés nem valósult meg.

[38] A terhelt kifogásolta továbbá a kiszabott büntetés mértékét, a bizonyítást, a bizonyítékok értékelését, további tanúk kihallgatását indítványozta, lényegében a tényállás megalapozottságát vitatta.

[39] A Be. 659. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[40] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, és ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogszabály sérelme nélkül a kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[41] A bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik, hogy konkrét ügyben, illetve adott terhelt esetében mit tekint enyhítő vagy súlyosító körülménynek, s azt miként értékeli.

[42] Ennek során a bíróságnak figyelemmel kell lennie a büntetés törvényben rögzített céljára (Btk. 79. §) és a büntetés kiszabásának elveire (Btk. 80. §), valamint a büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56. BK véleményben foglaltakra. Nyilvánvaló, hogy ezek a büntetéskiszabási tevékenység mérlegelendő, mérlegelésre váró szempontjai. Miután pedig az anyagi jogi felülvizsgálat tárgyát sem a bíróság bizonyítékokat mérlegelő tevékenysége, sem a büntetéskiszabási tényezők értékelése nem képezheti, így felülvizsgálatban az sem támadható, illetve vizsgálható, hogy az eljáró bíróság miként vette figyelembe a Btk. 79. és 80. §-ának előírásait, valamint az 56. BK véleményben rögzített iránymutatást.

[43] A szabadságvesztés tartamának meghatározása nyilvánvalóan olyan mérlegelési tevékenység, amely a Be. 659. § (1) bekezdéséből következően felülvizsgálatban nem támadható.

[44] Az indítvány e részében törvényben kizárt, a jegyzőkönyvezés kifogásolása felülvizsgálati okot nem valósít meg.

[45] A terhelt az indítványához csatolt iratban – amint arra megnevezése is utal – perújítási okra hivatkozik, aminek elbírálása nem a felülvizsgálati eljárásra tartozó.

[46] Ekként a Kúria – miután nem észlelt más olyan eljárási szabálysértést sem, amely vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján a megtámadott határozatot hatályában fenntartotta.

IV.

[47] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[48] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2022. november 29.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. előadó bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró